

La nit dels vius, el dia dels morts

Pseudònim: Justa Torrent

Categoria: Adult

Tothom s'havia tancat a casa. El poble havia quedat a les fosques i només la llum feble d'alguna espelma il·luminava les estances fredes i humides que es veien a través de les finestres. La ràbia de l'aigua que, des de mitja tarda, havia anat petant contra les llambordes, les teulades i els cotxes aparcats, corria descontrolada dominant els carrers, inundant els baixos i enduent-se'n tot allò que trobava al seu pas.

El riu s'havia desbordat i el pont s'havia acabat esfondrant. I més enllà, passat el Camí del Calvari, la Constança i el Facund menjaven panellets en el casalot més antic de la contrada. Sobre la llarga taula, encara hi reposaven impol·luts els plats de porcellana, els coberts de plata i els tovallons de lli que havien estat parats per als convidats. Perquè no havia pogut venir ningú. Ni tan sols el nen, que aquell dia havia sortit de l'internat amb un taxi, però que havia hagut de tornar enrere perquè el xofer s'havia adonat del perill.

I amb la inquietud i el desassossec propis d'una nit de tempesta com aquella, el matrimoni s'havia anat menjant els entrants i el plat principal, i s'havia acabat una ampolla de vi sencera. A l'hora de les postres, el Facund va suggerir d'obrir-ne una altra, però la Constança va respondre que preferia cava. Un cop obert, se serviren i brindaren en silenci. I després, mentre pelava una castanya amb total solemnitat, el Facund va gosar dir:

—Com li agradaven les castanyes, a la pobra Justa.

—I per què l'has de treure ara, la Justa? Ja només em faltava això! —respongué la Constança, ofesa.

—Que per què l'he de treure? Que potser has oblidat que era la meva dona, que me l'estimava i que demà farà vuit anys que va morir?

—No. No ho he oblidat. Però bé que et vas enredar amb mi, oi? Potser no te l'estimaves tant, no et sembla?

—Sí que me l'estimava. És clar que me l'estimava! —va insistir el Facund— I no em facis parlar, que diria coses...

—Quines coses? Eh? Digues! Quines coses?

En Facund es va posar la castanya a la boca i la va mastegar lentament. La Constança se'l mirava amb els ulls badats i la barra tensa. I ell va tornar a parlar, aquest cop amb més cautela:

—Feia molts dies que no es trobava bé i jo em sentia sol i desconcertat. I tu...

—Jo què? Jo vaig estar per tots dos fins a l'últim moment, ho sents? Vaig tenir cura d'ella fins que va expirar. I sempre vaig estar per tu. Sempre!

—Sí, això no t'ho nego —va respondre el Facund abans d'empassar-se un tros de castanya. Finalment continuà— Massa, que hi vas estar. Potser si t'haguessis limitat a fer la teva feina...

El soroll dels trons i de la pluja agombolaven la tempesta que s'estava congriant a l'interior del casalot. A través dels finestrals, els llamps encomanaven part de la seva electricitat a la Constança, que tenia les faccions crispades i els ulls fora de les conques. De sobte, es va alçar de la cadira:

—Pots parlar clar, eh? M'estàs retraient alguna cosa?!

—La meva dona estava malalta! A punt de morir! —va dir el Facund abans de posar-se una altra castanya a la boca— I el pes de la culpa no em deixa viure! A tu sí, oi? A tu sí! Que et va faltar temps per dir-me que esperàvem un fill! I no feia ni quinze dies que era morta, la Justa, pobreta!

—I què vols dir? Que ho tenia tot planejat, potser?!

El Facund, que tenia la boca plena, no va respondre. La Constança va abandonar la sala i va començar a pujar cap a la seva habitació amb els aires de marquesa ofesa que feien al cas. Ell va voler cridar-la, aturar-la potser, però es va ennuegar i, després d'uns instants lluitant per respirar, va caure a terra inert.

A dalt, la Constança s'havia estirat al llit i rebufava amb la mateixa intensitat amb què el vent colpejava els finestrals. Potser esperava que aparegués el Facund i li demanés perdó. Però ell no podia venir. I després d'un fort espetec, es van apagar tots els llums de la casa, que va quedar colgada en la foscor i el silenci més absoluts. Ella, espantada, es va alçar i va començar a caminar a les palpentes cap a la porta. Encara estava resseguint amb les mans el contorn del llit, quan es va obrir la finestra amb violència. Un nou esclai; i abans que pogués reaccionar, va sentir l'aleteig d'un ocellot que se li acostava, la bufetejava a la cara i li esgarrapava el cap amb les urpes. Alçant els braços per protegir-se de l'atac, va fer un xisclè histèric que hauria pogut desvetllar un mort. Però el pobre Facund continuava immòbil sobre el terra fred del menjador.

Presa del pànic, la Constança començà a córrer cap a l'escala arrambant-se a les parets. Quan va ser conscient que era al davant del primer esglaó, va palpar l'aire fins que va trobar el passamà i va anar baixant a poc a poc, per no caure, agafant-se a la barana amb les dues mans.

A baix, la claror de la llar de foc que havia encès el Facund abans de sopar il·luminava l'estança i la dotava de tons vermellors com la sang. Ella, en arribar-hi i veure el seu marit a terra, hi va córrer i el va sacsejar, cridant-lo pel nom i també amb altres apel·latius més personals i, si m'ho permeteu, força ridículs. Però ell no responia. I ella, alçant-li el canell, encara va intentar prendre-li el pols, tot i no tenir ni idea de com havia de fer-ho.

Cada vegada més blanca i més nerviosa, es va asseure en una de les butaques de davant de la llar de foc, al costat de la tauleta on reposava el telèfon fix. El va despenjar. Però no hi havia línia. I després de prémer amb insistència el piuet connector, va deixar anar l'auricular amb ràbia, blasfemant contra la companyia, contra el govern i contra el pobre Facund, que no en tenia cap culpa. I fent la volta per no haver de passar per sobre del cos, va anar fins a l'altre cantó de la taula i va agafar el telèfon mòbil, que continuava al costat del seu tovalló. Però l'aparell, com una burla més del destí, va emetre el senyal de bateria baixa i, tot d'una, se li va apagar a les mans.

Durant uns instants, la mirada de la Constança va perdre el món de vista i va quedar fixada en aquella pantalleta que s'havia tornat totalment negra. Fins que un llamp molt proper, seguit d'un tro potentíssim, la va fer tornar a la realitat. I a la llum del llampec, en el gran mirall de davant de la taula, es va projectar la imatge d'una figura pàl·lida com la mort. Fora de si, xisclant com una esperitada, la Constança va deixar anar el mòbil i va córrer cap a la sala contigua, el despatx del Facund, on es va tancar amb clau.

A les palpentes, arribà fins a l'escriptori, damunt del qual trobà el mòbil del Facund, apagat com gairebé sempre. Va engegar-lo, però no va servir de res: calia introduir-hi un codi. I només tenia tres intents. El primer, el va perdre amb la data de naixement del nen. No era aquest, el codi correcte. Va tornar-ho a provar introduint-hi la data de naixement del Facund. Però tampoc no era el bo. Només li quedava un intent i no es podia tornar a arriscar: havia de trobar l'agenda del seu home. Per sort, el terminal de telèfon li proporcionava una mica de llum.

Els tres calaixos de l'escriptori estaven tancats amb clau. Però ella, palpant per sota de la fusta travessera, va localitzar de seguida el compartiment secret que havia descobert molts anys enrere, quan acabava d'entrar a la casa com a serventa. La clau era

dins. Va obrir els calaixos i els va regirar fins que hi va trobar l'agenda. Fent llum amb la pantalla del mòbil, va anar passant els fulls. Hi havia anotacions de tota mena. Els ulls li corrien a gran velocitat per damunt dels signes, les lletres i els números, fins que va trobar el llistat de contrasenyes: de les targetes de crèdit, dels comptes de correu... I el pin del mòbil: 011110. U de novembre del 2010. Justament. I se'n devia adonar, del significat, perquè mentre introduïa el codi, la decepció se li reflectia a la cara.

Va trucar al 112. La persona que la va atendre li va fer moltes preguntes i li va aconsellar que intentés calmar-se perquè el servei no es podria realitzar fins al cap d'unes hores: de moment, la tempesta, la crescuda del riu i l'esfondrament del pont els ho impedièn.

—Vindrem tan aviat com puguem, senyora. Tranquil·litzi's, que la nit serà llarga...

Va penjar sense esma ni per respondre. Havia arribat fins al divan i s'hi va estirar. Devia pensar que li aniria bé descansar, mirar de relaxar-se. I allà dins potser se sentia més segura. Però no seria així. I tant que no.

Durant uns breus instants, semblava que els ulls se li volguessin tancar. Tot d'una, però, el gran rellotge de pèndol del despatx va anunciar que eren les dotze. I un cop acabats els dotze tocs, que ella va anar comptant fins a l'últim, es van començar a sentir sons al sostre, com si algú es bellugués per l'antiga habitació principal, l'habitació on havia mort la veritable mestressa de la casa, i que la Constança, la usurpadora, no havia volgut ocupar mai. Eren passes llargues, feixugues, cansades, com si algú molt feble arrossegés els peus. Seguien un ritme lent, somort. Ara amunt, fins a la paret; ara avall, fins al llit. S'aturaven un pic i tot seguit tornaven a començar. Un altre cop amunt...

La Constança, més blanca que la llet, s'alçà i anà cap a la porta, on es repenjà uns minuts, bleixant amb l'esquena enganxada als batents i els ulls esbatanats. Finalment,

amb un llarg sospir, agafà aire i es decidí a sortir. Va travessar el menjador, evitant passar per on jeia el Facund i es dirigí a la cuina amb el cap baix per no veure el maleït mirall.

A la cuina, obrí l'armari de les herbes. En tenia moltes, ben ordenades en pots etiquetats, tot i que no li calia llegir-ne el nom. N'era una bona coneixedora, la molt bruixa. Amb l'olor i el tacte era capaç de distingir-les encara que no les veiés. Aquesta facultat, heretada de la mare de sa mare, era el seu màxim orgull. Havia tingut la poca vergonya d'explicar-m'ho. La seva àvia li havia ensenyat tots els secrets que amaguen els fruits de la terra: els bons i els dolents. No endebades se'ls havien anat traspasant les dones de la família des de temps molt antics, molt abans que algunes acabessin en una foguera.

Amb els dits, va palpar els pots i va destapar el primer. L'olor la va traspalsar. L'herba que contenia no era la que esperava. Més ben dit: no hi havia de ser, aquella herba, a casa. Ni en aquell pot ni en cap altre. Feia molt de temps que no en tenia. Des de l'1 de novembre del 2010, el dia que va expirar la veritable mestressa de la casa. El dia que la mala pècora de la Constança va aconseguir allò que havia estat planejant des que hi havia entrat a treballar com a serventa.

Un nou llampec, furiós i venjatiu, il·luminà la cuina i fou contestat per un tro gairebé immediat. Amb l'ensurt, a la Constança li va caure el pot de les mans. L'herba s'escampà pel marbre i per terra. Ella s'agenollà i començà a recollir-la, fent-ne una pila amb les mans. Però un alè immortal, un buf cada cop més clar, tornava a escampar-la. Un buf que sentia a les mans, i que després va sentir al clatell. Amb la pell esborronada, es va alçar xisclant, tapant-se la cara i el cap amb els braços, i va sortir de la casa corrent sense destí.

Unes hores més tard, quan clarejava, els serveis d'emergència hi van arribar i van trobar un home inconscient al menjador. Estava molt feble: calia dur-lo a l'hospital. La dona que havia donat l'avís no era enlloc. Van recórrer totes les estances però no hi van trobar ningú. A la tarda la va trobar un pagès, riu avall, amb la cara destrossada. Havia perdut tot el seu atractiu, la molt puta.

Ara, per fi, el meu Facund i jo tornem a estar sols. I encara que ell no em pugui veure, nota la meva presència. Ho sé. Sovint em parla, plantat davant del retrat que em van fer de jove, tota vestida de blanc; el retrat que avui torna a ser al seu lloc, al menjador, en comptes del mirall pretensions que hi havia fet penjar aquella bandarra.